

ФОНДОВІ ІНДЕКСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОТИВАЦІЇ ЕКООРІЄНТОВАНОГО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Пімоненко Т.В.
Сумський державний університет

Сучасний етап розвитку корпоративних відносин обумовлює актуальність широкого використання ринкових (біржових) показників (моделей, систем) для аналізу та оцінки доцільності впровадження системи корпоративного екологічного менеджменту та аудиту, а саме, аналізу ефективності витрачання фінансових ресурсів на відповідні природоохоронні заходи. Так, економічний ефект від впровадження системи корпоративного екологічного менеджменту та аудиту можна оцінити аналізуючи біржові показники акціонерних компаній, об'єднаних в портфелі акцій для виключення індивідуальних особливостей. Для аналізу ефективності екологічних витрат в світовій практиці існують різні підходи створення таких портфелів.

Загальну оцінку внеску екологічних та інших елементів стійкого розвитку в ефективність та капіталізацію корпорації дозволяють дати індекси DowJonesIndexes та FinancialTimesStock Exchange Group (FTSE Group). Обидва індекси DowJonesSustainabilityIndexes (DJSI) та FTSE4 Good – незалежні, та виділяють корпорації за розширеною системою критеріїв, які включають економічні, екологічні та соціальні аспекти стійкого розвитку. Індекси групи FTSE4 Good відрізняються строгими та посиленими вимогами до корпорацій-учасників.

Зазначимо, що оскільки сучасний стан розвитку виробничо-господарських відносин характеризується високою увагою до соціальної та еколого-економічної відповідальності, можна очікувати, що компанії, які входять до індексу, можуть втрачати певний відсоток ефективності у короткостроковій перспективі, орієнтуючись на стабільність та більший ефект в довгостроковому періоді. Так, згідно FTSE Group оцінюються корпорації за п'ятьма критеріями:

1. Екологічна стійкість.
2. Дотримання прав людини.
3. Виконання соціальних зобов'язань.
4. Протидія корупції.
5. Ставлення до зміни клімату.

Критерії відбору FTSE постійно посилюються, що ти самим стимулює компанії до постійного покращення екоорієнтованого корпоративного управління.

Розрахунок індексу DJSI було розпочато у 1999 році. До складу індексу DJSI входять 20 % компаній, які займають лідируючі позиції за корпоративною соціальною відповідальністю. Також, слід зазначити, що до складу індексу DJSI не входять компанії діяльність яких пов'язана з виробництвом спиртних напоїв, тютюнових виробів, вогнепальної зброї, а також з азартними іграми. При розрахунку індексу DJSI компанії оцінюються за трьома напрямками: економічна, екологічна та соціальна діяльність компанії. Інформація для аналізу отримують з офіційних сайтів компаній, анкетувань, співбесід з керівництвом компанії, а також з її офіційних звітів. Зібрана інформація перевіряється третьою стороною – Pricewaterhouse Coopers and Deloitte.

Зазначимо, що на українському ринку цінних паперів існують наступні види біржових індексів: PFTS Index, UkrainianEquitiesIndex (UX) та ін. Нажаль, жоден з них не враховує ефективність екологоорієнтованої діяльності компаній. Тому, на нашу погляд, доцільно було б проводити дослідження в напрямку створення українського індексу стійкого розвитку, до бази розрахунку якого входили б акції українських емітентів, які обертаються на організованому ринку цінних паперів та відібрані на основі аналізу екологічної та соціальної звітності корпорацій, які повинні постійно оприлюднюватися. Зазначимо, що критерії відбору цінних паперів, необхідно засновувати на традиційній методології, яка використовується на фондовому ринку України.

Аналіз зарубіжних досліджень свідчить про те, що екологічна та соціальна відповідальність корпорації впливає на її ринкову вартість. Таким чином, екологоорієнтоване корпоративне управління, впровадження та розвиток системи корпоративного екологічного менеджменту та аудиту надають підприємствам економічні переваги, які відображаються не лише на зниженні собівартості продукції та послуг, а й в зниженні великої кількості ризиків, а також в збільшенні її ринкової вартості.

Підприємства, які впроваджують та розвивають систему корпоративного екологічного аудиту отримують певний кредит довіри зі сторони органів державної влади, суспільства та закордонних інвесторів. Так, наприклад, можливим є надання у певних випадках таким підприємствам терміну для виправлення недоліків (компенсацій збитків) до офіційного оформлення порушень органами екологічного управління.

Підсумовуючи зазначене, можна зробити висновок, що біржові екологічні індекси можуть стати індикатором мотивації компаній до добровільного впровадження екоорієнтованого корпоративного управління, прийняття та реалізації екологічних програм, своєчасного виконання соціальних зобов'язань тощо.